

התורה כמחנכת

ממבט ראשון". האם זו אכן דרכה של התורה? לימדונו חכמינו שהתורה ירדה לסוף דעתו של אדם המצוי בסערת הקרב, בתנאים שאינם נורמטיביים, והתירה לו מערכת יחסים זו, מכיון שאחרת יעשה את אותו מעשה באיסור. מכאן אנו למדים שהעיקרון העומד מאחורי כל איסורי התורה הוא הכרות מעמיקה עם נפש האדם וקביעת הגבולות בהתאם לכך. מכאן אנו למדים שבכל מקום שאסרה התורה איסור על האדם, יודעת התורה שיוכל גם יוכל האדם לעמוד בגבול שנקבע. ניתן לשער שמבחינה מעשית אין פרשה זו מצויה כל כך, אך העיקרון הנלמד ממנה הינו בסיס לכל התורה כולה. אך בכך לא די-חכמינו בחנו את הקשר בין שלוש הפרשיות הפותחות את פרשת כי תצא והסיקו שגם כאן ישנו מסר חינוכי. אמנם יוכל אותו "חושק" לקיים את תאותו ולשאת את אותה אשה, אך עליו לדעת שהתורה "מנבאת" שתוצאותיו של קשר זה תהיינה קשות -"סופו שישנא אותה וסופו להוליד בן סורר ומורה". אם כך הדבר מדוע אין התורה אוסרת זאת לחלוטין? כאן מלמדת אותנו התורה שעל האדם לקחת אחריות למעשיו. אמנם ניתן לשאת אשה זו ובכך להתמודד עם דחף בלתי ניתן לעצירה, אך על האדם לדרוש מעצמו הסתכלות מעמיקה וארוכת טווח. עליו לדעת שבנטותו אחר חשק רגעי זה עלול הוא לחרוץ את גורל מערכת היחסים שלו עם אשתו העתידית ועם ילדיו שייולדו. בצורה מעודנת יותר ניתן לומר: ישנה ציפייה מהאדם שכאשר הוא בוחר את בן או בת זוגו יעשה זאת ממניעים עמוקים ולא ממניעים רגעיים ובני חלוף. יכול האדם באי שליטה של רגע לחרוץ את גורלו לכל חייו.

ובכן, מצד אחד מלמדת אותנו התורה שהיא מכירה אותנו היטב ולפיכך מדריכה אותנו בהתאם, אך מצד שני מלמדת אותנו התורה שעלינו מוטלת החובה להיות אחראים למעשינו, ולא לצפות שאיש ואפילו לא התורה יקבלו החלטות עבורנו שיחרצו את גורל חייו.

בעומדנו לפני הבורא עלינו לזכור תמיד שהקב"ה דורש מאיתנו דרישות שאנו מסוגלים לעמוד בהן, ומצד שני אין הדבר תלוי אלא בנו, האחריות מוטלת לפתחנו ואיננו יכולים להטיל את ההשלכות למעשינו על אף גורם אחר.

שבת שלום,

הרב יוני ברלין, מנהל בית הספר

פרשת כי תצא מכילה פרשיות רבות ועניינים מרובים. בפתח הפרשה ישנן שלוש פרשיות שמשכו תשומת לב רבה של הפרשנים. העניין הראשון הוא "פרשת אשת יפת תואר" - אדם שבמהלך מלחמה של עם ישראל ראה בשבי אשה יפה מאד, והוא חושק בה, כלשון התורה, יוכל לפעול על פי הנחיות מסוימות של התורה עד אשר יוכל לשאת אשה זו. הענין השני הוא מצב של אדם הנשוי לשתי נשים-אחת אהובה ואחת שנואה, כלשון התורה, ובנו הבכור נולד לאשה השנואה. עליו לוודא שזכויותיו של הבכור יישמרו למרות אהבתו היתרה לאשה האהובה ולבניה. העניין השלישי הוא פרשת "בן סורר ומורה" - ילד בגיל ההתבגרות שממרה את פי הוריו בצורה קיצונית, יוכל להיות מוצא להורג (לא פחות!) על ידי בית דין, אם מתקיימים תנאים שונים. ברור לכל שמדובר בפרשיות קצת יוצאות דופן, ועל האחרונה אף העידו חכמינו- "בן סורר ומורה לא היה ולא יהיה אלא דרוש וקבל שכר", במילים אחרות, עלינו לנסות ללמוד את העקרונות החינוכיים של פרשה זו אף כי מבחינה מעשית היא לא תתרחש. עיקרון זה, שצריך ללמוד את המסר של הפרשה, נכון לגבי שלוש הפרשיות האלה ומתוך עיקרון זה נביט בפרשה הראשונה ובקשר שלה לחברותיה.

רש"י בפירושו לעניין הראשון מלקט שני מדרשים למשפט אחד ובכך מאיר את עינינו בנוגע לעקרון החינוכי הנלמד מפרשה זו: "לא דיברה תורה אלא כנגד יצר הרע. שאם אין הקב"ה מתירה יישאנה באיסור. אבל אם נשאה, סופו להיות שונאה, שנאמר אחריו כי תהיין לאיש וגו' וסופו להוליד ממנה בן סורר ומורה, לכך נסמכו פרשיות הללו". במילים אחרות- אמנם סבורה התורה שכל המצב הזה אינו ראוי כל כך, אולם במצב הנוכחי אין יכולת בידי האדם לעמוד כנגד יצרו, והתורה מעדיפה שיישא אשה זו בהיתר ולא באיסור. אך יש לכך הסתייגות חשובה ביותר, לא תצמח טובה ממערכת יחסים זו, וסופה שהיא תוביל לבעיות משפחתיות קשות.

במשפט קצר זה מקופל יסוד מרכזי בהבנת דרכה של התורה. פעמים רבות טוענים בני אדם- הכיצד ניתן לקיים את התורה, הלא היא מלאה וגדושה באיסורים שכן אדם רגיל אינו מסוגל לקיימם? פרשת אשת יפת תואר עומדת כנגד טענה זו. התורה, באופן מפתיע מתירה את מערכת יחסים עם אשה שמבוססת על חשק ותאוה ואפילו לא על סמך "התאהבות